

Vraag nr. 288
van 27 juli 2000
van mevrouw ANN DE MARTELAER

Waterlopen – Beheer

In Vlaanderen worden grachten en beken geruimd door verschillende besturen, afhankelijk van de categorisering van de waterloop. Integraal waterbeheer wordt een steeds belangrijker gegeven. In de uitvoering blijft deze doelstelling al te vaak dode letter.

Het beheer en de ruiming van waterlopen leiden dikwijls tot geschillen wegens de aard en de wijze van de uitgevoerde werken. Eigenaars worden niet ingelicht of betrokken bij de geplande uitvoering. Al te vaak leidt de uitvoering tot milieuminwaarden en gaat ze in tegen beleidsopties en milieuprincipes.

Bij ruimingswerken in bossen wordt er zelden rekening gehouden met het bosbeheersplan of specifieke flora- en faunawaarden. Niet enkel de eigenaars zijn daarvan de dupe, ook het nieuwe Vlaamse beleid, met meer aandacht voor de kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van onze bosbestanden, wordt daarin aangetast.

1. Is het niet aangewezen dat eigenaars van percelen langs grachten en beken m.b.t. het ruimen ervan beter worden geïnformeerd en worden gehoord ?

Hebben zij inzage- en adviesrecht in de wijze waarop grachten en beken worden geruimd ?

Is het opstellen van een grachtenbeheersplan geen voorwaarde voor het ruimen van grachten en beken ?

2. Is het milieutechnisch begeleiden en coördineren van ruimingswerken geen voorwaarde bij de planning en uitvoering van werken ?
3. Het lijkt aangewezen dat ingrepen die indruisen tegen natuurbeheersplannen worden gesanctioneerd.

Gebeurt dit ook ? Zo neen, waarom niet ?

4. Waarom wordt het beheer van de wateringen niet meer gecontroleerd en professioneler georganiseerd ?
5. Is de provincie bij het beheer van waterlopen van tweede categorie bij betwistingen niet tegelijk rechter en partij ?

6. Moet verontreinigd slib uit geruimde grachten en beken steeds worden afgevoerd ?

Antwoord

1. Aangelanden worden beschermd tegen verontreinigde ruimingsspecie op basis van het bodemsaneringsdecreet en het Vlaams Reglement voor Afvalvoorkoming en -beheer (Vlarea). Alvorens waterloopbeheerders kunnen beginnen met ruiming, dienen zij van de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaams Gewest (OVAM) een certificaat verkregen te hebben waaruit blijkt dat de ruimingsspecie voldoet aan de voorwaarden voor hergebruik als bodem. Dit is uiteraard een passief beleid, in die zin dat de burger zichzelf moet informeren in plaats van te worden geïnformeerd. Op basis van de algemene regelingen inzake openbaarheid van bestuur is inzage verzekerd.

Momenteel hebben zij geen formeel adviesrecht en het inzagerecht blijft in de praktijk beperkt tot het checken van het verplichte certificaat.

Als onderdeel van het Strategisch Project Bagger- en Ruimingsspecie worden een aantal juridische maatregelen overwogen. Het kabinet van Leefmilieu ontving reeds een gezamenlijk voorstel van de waterbeheerders van de onbevaarbare waterlopen. Het betreft een code van goede praktijk waarin ook het inzagerecht voor de aangelanden verder werd uitgewerkt.

De gemeentebesturen worden, in het kader van hun functie m.b.t. de eerstelijns milieuzorg, door de andere waterbeheerders vóór de uitvoering van de ruimingswerken op de hoogte gebracht van :

- het (eventueel) verleende gebruikscertificaat en de onderschrijving van de standaardprocedure ;
- de te ruimen trajecten (aanduiding op kaart) ;
- een overzicht van de onderzochte of te onderzoeken beektrajecten ;
- en de melding dat de kaart met ligging van de monsternemingspunten, het dossier met alle relevante informatie m.b.t. de monsternemingspunten, de analyseverslagen en de toetsing aan de normen, de te nemen en ge-

nomen acties, ter inzage liggen bij de waterbeheerder.

De gemeentebesturen melden aan de waterbeheerders of zij op de hoogte zijn van eventuele calamiteiten die de waterbodempkwaliteit van de te ruimen trajecten kunnen beïnvloeden, dit uiterlijk veertien kalenderdagen na het ontvangen van het bovenvermeld schrijven.

In het kader van het integraal waterbeheer zullen in de toekomst plannen voor duurzaam waterbeheer worden opgesteld. De aspecten kwantiteit, kwaliteit en ecologisch beheer dienen daarbij samen aan bod te komen. Het herstel en beheer van het grachtenstelsel dient hierbij een belangrijke rol te vervullen in elk van de drie deelaspecten, wat samen kan neerkomen op hetzelfde als een apart grachtenbeheersplan. Om verdere versnippering van het beheer van onze waterlopen te voorkomen, lijkt het instrument van een grachtenbeheersplan dus niet aangewezen. Het grachtenbeheer moet worden opgenomen in meer integrale planningsinstrumenten voor het betrokken oppervlaktewater.

2. Elke waterloopbeheerder beschikt over toezichthoudend personeel. Dit personeel volgt de werken op het terrein en kijkt of de werkzaamheden verlopen volgens de bepalingen in het bestek.

Het lijkt inderdaad aangewezen dat dit personeel wordt bijgeschoold inzake de milieuhygiënische aspecten.

3. Indien overtredingen tegen het decreet op het natuurbehoud en haar uitvoeringsbesluiten (zoals ingrepen die indruisen tegen natuurbeheersplannen) worden vastgesteld door een natuurwachter van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- of Waterbeheer (Aminal) of door een officier van gerechtelijke politie van het gemeentelijke politiekorps, dient er een proces-verbaal te worden opgemaakt. Ruimingswerken die ingaan tegen de natuurwetgeving, zijn via deze wetgeving vervolgbaar. In de regel gebeurt dit pas na (vaak anonieme) klacht.

De natuurwachters dienen door de vele taken en de onderbemanning prioriteiten te leggen. De praktijk leert ook dat vastgestelde overtredingen door toedoen van ruimingen slechts zelden worden vervolgd, omdat het parket ze niet prioritair acht.

4. Het organiseren van een professioneler beheer van de wateringen is alleen mogelijk mits een grondige actualisering van de bestaande wetgeving op de wateringen. Dit zal passen in de vernieuwing van de waterwetgeving en in het ontwerpdecreet integraal waterbeheer.

Het administratief toezicht op de wateringen berust in hoofdzaak bij de provincies. In principe wordt een doorlopend toezicht op al de werken van de watering uitgeoefend door de ambtenaren van de afdeling Water van Aminal. Deze bevoegdheid tot algemeen toezicht strekt zich uit over alle werken die de watering uitvoert.

Als wordt vastgesteld dat bepaalde werken die noodzakelijk zijn (voor bijvoorbeeld de veiligheid) worden verwaarloosd, dan wordt daarvan een verslag opgemaakt, dat via de gouverneur aan de bestendige deputatie en aan het bestuur van de betrokken watering wordt meegedeeld.

5. Artikel 11 van de wet op de onbevaarbare waterlopen bepaalt dat het Vlaams Gewest toezicht heeft op de buitengewone werken van verbetering aan de waterlopen van de tweede categorie die door de provincie worden uitgevoerd.

Voor de machtigingen afgeleverd door de bestendige deputatie is er beroepsmogelijkheid bij de Vlaamse minister bevoegd voor het waterbeleid.

6. Indien de specie zodanig verontreinigd is dat ze niet meer in aanmerking komt voor het hergebruik als bodem, dient ze onverwijld te worden afgevoerd. Er kan dan immers geen gebruikscertificaat worden afgeleverd door de OVAM voor hergebruik als bodem. Voor hergebruik als bodem worden de normen uit bijlage 4.2.3 van het Vlarea gehanteerd.